

MULTIKULTURNÍ SPOLEČNOST. ANO ČI NE?

Vlasta Geryková

Hlavním cílem aktivity je zamyšlení nad multikulturní společností pomocí práce s texty, které se k multikulturalismu staví kriticky. Studenti se pokusí vyjít právě z této kritiky a pokusí se najít takové argumenty k obhajobě multikulturní společnosti, které by zahrnuly i některé myšlenky z kritických textů. Aktivita vede k zamyšlení nad českou kulturou, evropskou i jinými, snaží se v kulturním obohacení najít metodu prevence konfliktů. Základní metodou bude práce s textem, při čtení studenti argumenty autorů kriticky zhodnotí, pokusí se buď proti nim, nebo na jejich obranu použít vlastní argumenty.

Člověk a společnost (Základy společenských věd)

SŠ, vhodné pro seminární výuku

Cílem bude získat u studentů, v rámci výchovy k toleranci, schopnost vypořádat se s racionální kritikou probíraného konceptu, kterým je multikulturalismus. Práce s textem studentům ukáže možnosti vyhledat si názory různých autorů, kterými mohou podložit vlastní myšlenky.

POSTUP

Aktivita samotná je uvedena diskuzí v rámci celé třídy. Vyučující směřuje debatu k otázkám, na které mohou vhodně navázat učební texty, například „Čeho si vážíte na české a evropské kultuře?“ – „Co z české kultury by podle vás mohlo obohatit kultury jiné?“ – „Považujete kulturu, ve které jste vychováni, za nadřazenou kulturám ostatním?“ – „Souhlasíte s názorem, že „moje kultura“ je lepší než ostatní už proto, že je moje? Vybírá si člověk místo, kde se narodí?“

Studenty rozdělíme na skupiny, kterým rozdáme texty Miroslava Knapovského a Giovanniho Sartori a otázky k nim. Studenti si ve skupinách text přečtou, rozeberou jej a připraví si odpovědi k otázkám v textu.

Mluvčí jednotlivých skupin, poté prezentují připravené odpovědi na otázky k textu. Ostatní ze skupiny, se rovněž zapojí a k odpovědím se mohou individuálně vyjádřit. Vyučující podněcuje studenty otázkami typu: „Souhlasíte s prezentovaným názorem?“ . „Chcete něco doplnit?“ . „Napadá vás něco, co vyvrací předchozí názory?“

POUŽITÉ ZDROJE

Interkulturní vzdělávání: příručka nejen pro středoškolské pedagogy: projekt Varianty. Praha: Lidové noviny, 2002. ISBN 80-7106-614-1
SARTORI, Giovanni. Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalectví. 2. vyd. Praha: Dokořán, 2011. ISBN 978-80-7363-380-6.

Příloha č. 1 – text Miroslav Knapovského z časopisu Vlast

Proč jsem proti multikulturní společnosti...

Proč je multikulturní společnost od základu špatná? Vychází totiž z předpokladu, že všechny kultury mají stejnou potenciální hodnotu a zaslouží si stejný respekt. Kdo je odpůrcem tohoto tvrzení, je automaticky těmi „politicky korektními“ označován za rasistu. Ale to je jen demagogie a lež. Podívejme se blíže na podstatu kultury. Je to soubor společenských, v základě i náboženských a národních tradic, způsobu chování a lidských vztahů. Pokud bych to vzal z osobního pohledu, je jasné, že pouze jeden systém, jedna kultura je pro mne, jako dospělého člověka, blízká a vlastní. Bude to kultura, v níž jsem se narodil a v jejímž duchu jsem byl vychován. To nelze změnit. Ostatní kultury pro mne nikdy nemohou nabývat stejné hodnoty, zvláště pak, pokud jsou v protikladu ke kultuře mojí, respektive mojí vlasti. Ostatní kultury mohu, jako tolerantní člověk, respektovat. Ale nemusím. Je to moje svobodné rozhodnutí, které mi nemůže být vnucené. Nevidím totiž jediný důvod, proč bych si měl vážit a uznávat kulturu, která je od té naší odlišná a mnohdy i nepřátelská.

Jsem proto přesvědčen, že právě multikulturalismus je mnohdy na vině vzrůstajícímu rasismu. Lidem je totiž uměle vnucován a nahrazuje pocit národní sounáležitosti, který vyplňuje velmi labilním, občanským statutem. Takto poškozený člověk pak neví, kam patří, a z nedostatku pocitu sounáležitosti může hledat zařazení ve skupinách, které se jasně profilují proti někomu, aby si na boji samotném vystavěli novou identitu.

Myslím tedy, že je bezpodmínečně nutné hájit naši kulturu, naši krásnou řeč a naši zemi proti převálcování směsí pochybných cizích kultur. Ale snad symbolicky, stejně jako naše média, se k věci staví prezident, který na Pražském hradě pořádá romské kulturní festivaly, setkání náboženství z celého světa, jezdí do zahraničí mudrovat o lásce a toleranci, ale na kulturní akce národního charakteru mu jaksi čas nezbyvá. Takže, nespolehejme se na naše politické představitele a chraňme naši kulturu před multikulturou sami.

Příloha č. 2 – úryvek z knihy Giovanniho Sartoriho Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalectví

Přejdeme k jádru věci. Podle Taylora si politika uznání žádá, aby všechny kultury nepožívaly pouhého „respektu“ (jako v pluralismu), nýbrž „rovného respektu.“ Proč ale musí být respekt rovný? Odpověď zní: protože všechny kultury mají rovnou hodnotu. Aniž bych to musel příliš zdůrazňovat, jde tu o nepřijatelný kotrmelec.

Saulu Bellowovi bývá (pravděpodobně mylně) přisuzována následující věta: „... až Zulové zplodí nějakého Tolstého, my si ho rádi přečteme.“ Panebože! Multikulturalisté ztropili povyk, že se jedná o vyjádření „bělošské arogance,“ necitelnosti k hodnotám Zulů, jakož i o porušení principu lidské rovnosti. Ale kdepak, „lidská“ rovnost tu porušena není. Nejde tu o rovnost mezi lidskými bytostmi, nýbrž o rovnost mezi mnou (jako malířem) a Van Goghem nebo mezi mnou (jako básníkem) a Shakespearem. Já jako první označím tuto rovnost za směšnou. Přisuzovat všem kulturám „rovnou hodnotu“ znamená zastávat absolutní relativismus, který likviduje samotný pojem hodnoty. Je-li vše hodnotné, pak nic není skutečně hodnotné; hodnota sama ztrácí jakoukoli hodnotu.

Příloha č. 3 – Otázky k textům:

Které myšlenky vás v článcích nejvíce zaujaly? Které byste naopak zavrhlí? Ztotožňujete se s textem některého článku natolik, že byste ho bez výhrad podepsali?

Najděte v textu, jak dokládá Miroslav Knapovský, že stejná potenciální hodnota kultur je demagogie a lež?

Jak se nazývá postoj vyjádřený výrokem: „Pouze jedna kultura je pro mne blízká a vlastní. Ostatní kultury nemohou pro mne nabývat stejné hodnoty.“

Pokuste se konkrétně vysvětlit, jak může být některá „kultura v protikladu k vlasti“? Jaké pojmy zde autor směšuje? Je kultura nějakého státu zcela homogenní, tzn. všichni jedinci jsou příslušníky úplně stejné kultury?

Jak si představujete „kulturní akce národního charakteru“?

Co činí podle vašeho názoru kulturu hodnotnou? Je to nutně „Tolstoj“ jako u Sartoriho?

Souhlasíte se Sartoriho výrokem, že „Je-li vše hodnotné, pak nic není skutečně hodnotné; hodnota sama ztrácí jakoukoli hodnotu.“?